

En tønne ølibøde

Uddrag af Grandebrev af 23 juni 1631 fra Hannæs Birks tingbog 1644-1645
Ved PETER GRISHAUGE, Thisted.

”Ærlige og velagte Karl Søren Andersen foged på Vesløgård på sin husbond ærlige og velbyrdige mand Palle Rosenkrantz til Vesløgård, kongl. maj.’s befalingsmand over Auffde siden i Norge, hans vegne.

At de så og hørte her i dag for tings dom, det forne Søren Andersen som frembær, lod oplæse og påskrive en grandebrev lydendes ord fra ord som efterfølger:

Vi efterskrevne mænd som er Jens Svendsen i Vesløs, Laust Nielsen ib., Simon Knudsen, Chr. Christensen ib., Maren Andersdatter, Bou Christensen ib., Søren Christensen, Chr. Jensen, Sven Lauridsen, Karen Nielsdatter, Gregers Andersen, Niels Bollesen, Jens Kielsen, Jens Christensen ved kirke, Niels Christensen, Peder Justsen, Simon Simonsen, Chr. Nielsen i Odgård, Peder Christensen på Slet, Laurids Nielsen ib., Niels Jensen, Chr. Jensen og Chr. Mortensen ib., deslige Maren Pedersdatter, Ellin Simonsdatter, Dorthe Andersdatter og Margrethe Jensdatter i foreskrevne Vesløs kundgør vi for alle med dette vort åbne brev, at vi, med vor kære øvrigheds ærlig og velbyrdige mand Palle Rosenkrantz til Vesløgård hans forlov og forhør udi den hellige trefoldigheds navn, har samtykket et grandebrev, som herefter holdes skal udi alle måder.

1) Item for det første skal hver mands dige være færdiggjort at St. Volborigdag, som de sig bør, eller være forpligtet at give sine grander en god halv tønne øl og sin husbond en rixmark danske, og dersom de ikke med gode vilje vil udligge deres fald, da skal alle grander gå tilsammen og udtage så meget af deres bo og sætte ud for en halv tønne øl uforvist og uforbrudt udi alle måder og skal de lade dem selv løse det hjem igen.

2) Item skal ingen mand efter denne dag tage nogen tegt, lidet eller stort, hvo det gør skal bøde under samme vide som foreskreven stander.

3) Item hvilken mand som ikke moder eller vogter ret af sin kvæg og fæmon eller ligger grandehjord neder, og har ikke udvogtet som han bør at gøre, han skal tage hjord op igen, og gøre rette skel eller bøde under samme vide.

4) Item hvilken mand som har leiestud, han skal vogte, mode af den eller skille sig af med den eller bøde under samme vide.

5) Item skal ingen mand tyre eller vogte sin kvæg eller fæmon på andre deres jord, førend kornet kommer i hus under den foreskrevne vide som forestår.

6) Item skal ingen slå lyng eller lade slå at sælge uden by under samme foreskrevne vide.

7) Item skal ingen gadehusfolk slå mere i marken end to læs lyng under samme vide.

8) Item skal ingen mand efter denne dag have deres øg eller føl udi marken nogen mand til skade eller brok, hvo det gør skal bøde under vide som foreskrevet stander.

9) Item skal ingen mand bede eller lade bede med sin kvæg eller fæmon på nogen mands jord eller imellem nogen mands korn under samme vide.

10) Item skal ingen mand rykke eller lade rykke græs i marken på nogen mands jord eller imellem nogen mands korn uden ved sin egen, hvo det gør skal bøde under

samme vide og holde det uden skade som foreskreven stander.

11) Item skal der ingen mand have deres øg, heste eller køer eller stude i marken om natten om høst under samme vide og holde det uden skade.

12) Item skal ingen mand holde kampehest i kær hos nogen mands øg under samme vide.

13) Item skal ingen mands svin have deres gang i marken uringet efter St. Voldborigdag og siden holdes af marken, til kornet kommer i hus under samme vide.

14) Item skal ingen mands vædder gange løse med nogen mands får efter St. Michelsdag, under samme foreskrevne vide.

15) Item skal ingen kaste videre eller mere ind af fælle end som nu er indhøved under samme vide.

16) Item de, som har deres hjorddrift eller køren op at Koudals led eller dige, skal være forpligtet at holde det færdig at St. Voldborigdag eller bøde under samme vide.

17) Item skal de som er lagt til at holde præsteled og alfarvejsled færdig, udi lige værendes forpligtet at holde dem færdig at St. Voldborigdag eller bøde under samme vide.

18) Item skal ingen mand grave eller lade grave brændtørv, skioldtørv eller vårtørv østen for vejlen, og op til byen, hvo som graver der imellem skal bøde under samme vide som foreskreven stander.

19) Desligt efter denne dag skal også være forbudt sløjgrøfter at grave inden strømmen eller i Korsknacher som foran stander, hvo det gør skal bøde under samme vide.

20) Item skal ingen køre fra deres hus om søndag eller anden helligdag, uden det fornøden behov gøres, før prædiken og gudstjenesten er endt under forne vide.

21) Item må ingen skændes eller bandes eller yppe nogen parlament, når de bliver kaldet til grandestevne, hvo det gør skal bøde under samme vide.

22) Item hvo som befindes her ud imod halstarrig at være, skal være forfalden og forpligtet at give sine grander en god halv tønne øl og sit herskab 1 rixmark danske som foreskreven stander.

23) Item skal hver mand være følligagtig at møde på grandesrevne eller deres vise bud, når de bliver det tilsagt at møde eller bøde under samme vide.

24) Item skal hver mand eller deres vise bud være følligagtig, at møde hvor brøden falder, at udtage så meget af deres bo og sætte ud for en god halv tønne øl som foreskreven stander, hvo som ikke møder skal bøde under samme vide.

Hvilken grandebrev og alle sine punkter og artikler vi forne mænd bepligter, at holdes skal udi alle måder, som forskreven stander, at så udi sandhed er og til ydermere vidnesbyrd og beder forvaring, at slig uryggelig holdes skal, trykker vi vores zignetter her neden under dette vort åbne brev.

Datum Vesløs den 23. juni anno 1631.

- og var samme brev med mange segl forsejlet hos
velb. Palle Rosenkranz' signet og stod underskrevet Jens
Sørensens egen hånd, Pier Justsens egen hånd, Jens
Pedersens egen hånd, Jens Andersens egen hånd, Niels

Pedersens egen hånd, som samme grandebrev udviser. At
de så vonde vidner vi og vores indsegl. Datum ut supra".

(Kilde: Historisk Årbog for Thy, Mors og V. Hanherred 1982, side
68-70).